

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr MAZOWIECKIE

1. Obiekt

Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja

824/1

2. Czas powstania

1356 r.  
pocz. XVIII w.

3. Miejscowość

PŁOCK

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

p.w. św. Bartłomieja.

4. Adres ul. Kazimierza Wielkiego 1

09-400 Płock

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo płockie

gmina Płock

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Płoczsk, Plotzko, Plozk, Płocko,  
Płozica, Płoskum, Plocia, Plocsk,  
Ploczk, Ploczko, Plozko.

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo warszawskie

powiat płocki

8. Właściciel i jego adres

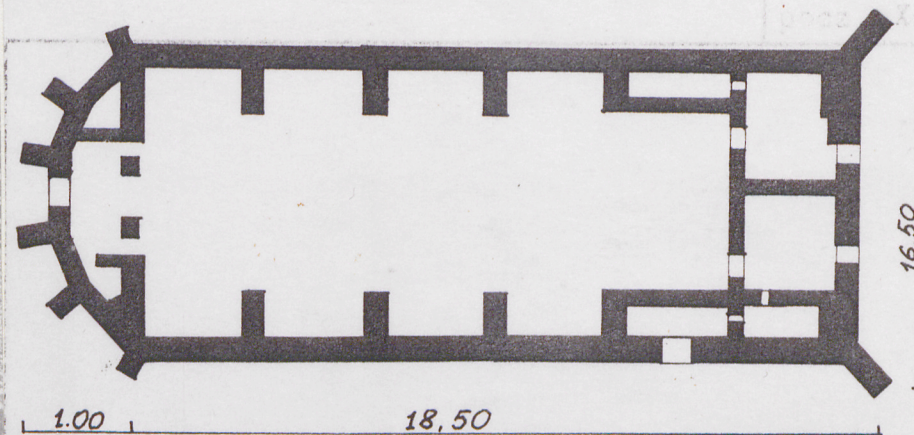
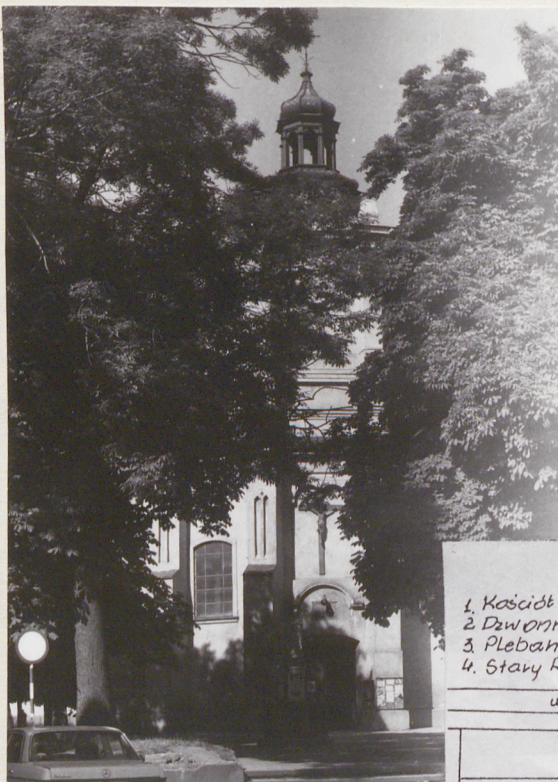
Parafia Rzymsko-Katolicka  
ul. Kazimierza Wielkiego 1  
09-400 Płock

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

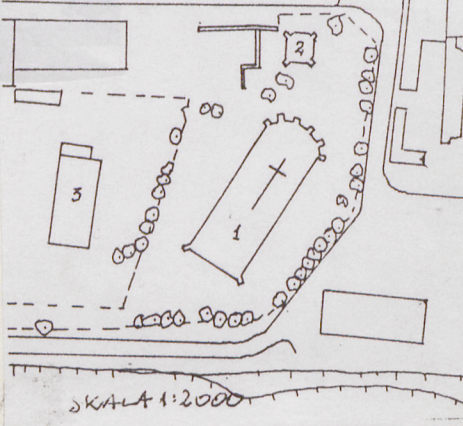
Nr 44/162 data 20.01.1959



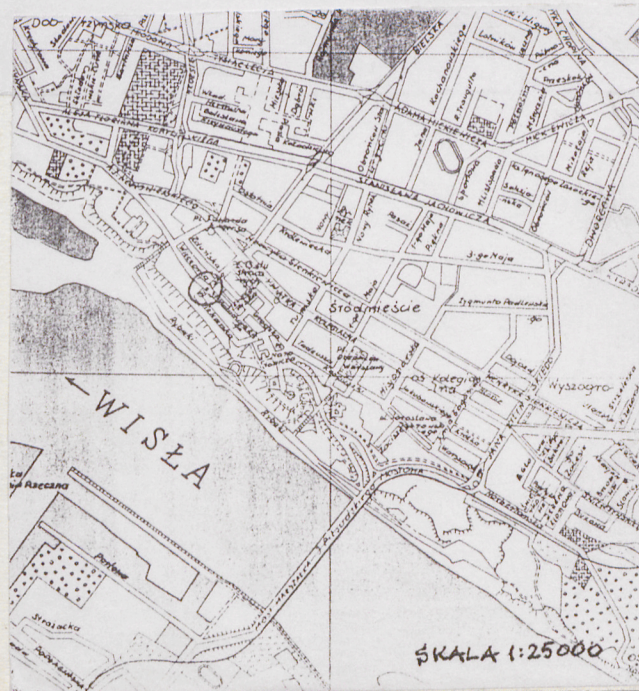
SKALA 1:400

1. Kościół farny
2. Dzwonnica
3. Plebania
4. Stary Rynek

ul. Kazimierza Wielkiego



SKALA 1:2000



SKALA 1:25000



sytuacja-kościół usytuowany jest na skarpie wiślanej, w pobliżu Starego Rynku, w parceli wyznaczone przez ulice biegnące z jego narożnika wschodniego.

materiał i konstrukcja-zbudowany z kamienia polnego i cegły;obecnie otynkowany, pokryty blachą ocynkowaną.

rzut -kościół salowy, na planie wydłużonego prostokąta, o charakterystycznie zaokrąglonej osi kościoła w kierunku zachodnim.

Od wsch. zamknięty poligonalnie. (5/8 wieloboku).

bryła zewnętrzna-na bryłę zewnętrzną składa się wydłużony korpus nawowy, nakryty wys. (1/2 wys. nawy) dwuspadowym dachem. W części wsch., nastyku kalenicy z naczółkiem, sygnaturka.

Wnętrze -jednoprzestrzenne z wyodrębnionym jedynie schodkiem i łukiem tęczowym prezbiterium, tej wys. i szerokości co nawa.

elewacje-artykulację pionową elewacji stanowią okna oraz nieregularnie rozmieszczone skarpy; horyzontalną-gzymsy koronujące.

Elewacja wsch.-frontowa, na rzucie pięcioboku, jednokondygnacyjna, pięcioosiowa, zwieńczona trójkątnym szczytem trójosiowym. Dominującą artykulację wertykalną stanowi pięć skarp wzmacniających ściany w miejscach załamania pięcioboku.

Dwie skarpy narożne oddzielające elewację główną od bocznych, są dwuskokowe, pozostałe, jednuskokowe (daszki skarp-obite blachą). Przechodzą w połowie swej wys. w pilastry. Wyrastają one z niskiego sfazowanego cokołu, wygierowanego w miejscu styku ze skarpami. Do około pierwszego uskoku, skarpy są nieznacznie grubsze, powyżej daszków, (już jako pilastry) ozdobne są dwoma wydłużonymi ku górze blendami, zamkniętymi trójkątnie. Między nimi, powyżej, świetliki w kształcie krzyża greckiego o ramionach zamkniętych konchowo. Kondygnację fasady wieńczy belkowanie: impost płaski, uskokowy; fryz -gładki; gzyms-powtarzający profile

Budowę kościoła p.w. św. Bartłomieja w 1356 r., na życzenie króla Kazimierza, rozpoczął biskup płocki Klemens. Zachowane przekazy oraz badania architektoniczne i archeologiczne pozwalają na próbę odtworzenia pierwotnych form budowli. Kościół wystawiony był w stylu gotyckim, jednonawowy, ze sklepieniem "ostrołukowym" (A. J. Nowowiejski), wsparty na dwunastu filarach (przysściennych?), o orientowany.

W 1540 r. -kościół restauruje Jan Bąbysta z Wenecji. W 1545 r. świątynia ponownie spłonęła i została odbudowana przez mieszczan. Z wizytacji kanonicznych znany jest wygląd kościoła po przebudowie renesansowej. Ciągłe trawiony przez pożary (1616), lecz nadal określany (wizytacja kanoniczna z 1678 r.) jako "prawdziwie królewski". Kościół był orientowany, od zach. przylegały doń dwie wieże (D. Kaczmarzyk A. J. Nowowiejski), wzniesiony z cegły palonej, kryty dachówką, o długości 82 łokci (=47,3m), szerokości 29 łokci (=16,5m); wysokości 39 łokci (=22,5m) miał osiem wysokich, ostrołukowych okien (nie licząc kaplic), sklepienia polichromowane z przedstawieniami fundatorów; nawę od prezbiterium oddzielał łuk tęczowy z przedstawieniem "Ukrzyżowania". Posiadał w prezbiterium posadzkę marmurową, w nawie -ceglaną, pięć otworów wejściowych (dwa od zach. dwa od pld., jedno od pln.) oraz pięć kaplic od pld. i zakrystię od pln. (pozostały relikty). Kaplice: 1) św. Walentego (XIV w.) 2) Nawiedzenia Najświętszej Marii



14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
5400 m <sup>3</sup>	450 m <sup>2</sup>	sakralne	sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
		Stan zachowania ogólnie dobry.	
1956 r.-prace badawczo-remontowe archeologiczne i architektoniczne (patrz:Not.Płockie 1957 r.) lata 80-te-zmiana pokrycia dachu.		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	



21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

K. Askanas, Sztuka Płocka, Płock 1991 r.;  
Diecezja płocka, pr.zb. pod red. W. Lisa, Płock 1978 r.;  
Dzieje Płocka, pr.zb. pod red. A. Geysztora,  
W. H. Gawarecki, Wiadomość o m. Płocku, Płock 1821 r.;  
tenże, Pamiętnik religijno-moralny z 1841 r., t. I. s. 404;  
M. M. Grzybowski, Z archiwaliów diecezjalnych płockich XIX w.  
z. 1., Dekanat płocki, Płock 1987 r.;  
J. Gąssowski, Wyniki badań archeologicznych przeprowadzonych  
w Płocku w 1956 r., Not. Płockie, 1957, s. 314;  
M. Macieszyna, A. Maciesza, Przewodnik po Płocku, Płock 1922 r.;  
A. J. Nowowiejski, Płock-monografia historyczna, Płock 1930 r.;  
M. Synoradzki, Kościoły w płockiem, "Korespondent Płocki,"  
1886, nr 66-70;  
Z. Sokołowski, M. Sołtysiak, Płock, urbanistyka i architektura  
Warszawa 1975 r.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Widok miasta od zachodu 1865, MMP/S/618, neg. 27023;  
Kościół św. Bartłomieja, 1932, akwarela, MMP/S/10587, 58595,  
Kościół farny z dzwonnica (św. Bartłomieja), (br. daty), repro-  
dukcja ze zbiorów Archiwum Ziemi Mazowieckiej w Płocku  
sygn. MMP/Kmw/33/51/14, neg. w Archiwum Fot. PKZ O/Warszawa  
nr 141059.

25. Opracował

tekst Anna Lorek, 6.06.1994 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki materiały Archiwum PSOZ w Płocku; Anna Lorek;

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Anna Lorek, 6.06.1994 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki



1. Miejscowość <b>PŁOCK</b>	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) <b>Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja</b>	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) <b>Opis.</b>
--------------------------------	--	--

impostu lecz potraktowane bardziej plastycznie. Gzyms nakryty daszkiem z blachy.

Linie diagonalne podkreślają otwory: drzwiowy i okienne.

Portal umieszczony na osi głównej fasady. Otwór wejściowy prostokątny, umieszczony w prostokątnych rozglifionych ościeżach zamkniętych łukiem odcinkowym. Wejście podkreśla nadwieszony nad nim gzyms w kształcie łuku półkolistego (profile: sima, podkładka, uskok, sima). W podłuczcu prostokątna wnęka w profilowanej opasce z inskrypcją na różowym tle: "Tyś prawdziwy Bóg ukryty", w trzech językach: polskim, łacińskim i hebrajskim.

Powyżej, na osi głównej elewacji, blenda prostokątna, w proporcjach zbliżonych do otworu wejściowego, zwieńczona nadwieszonym półkolistym dwuluczem. We wnęce, drewniany krucyfiks.

Po bokach, między dwoma kolejnymi skarpami, otwory okienne zamknięte łukiem odcinkowym, obramowane opaską z tynku, przesunięte w stosunku do osi symetrii pola między skarpami, ku skarpom centralnym. Na polach pomiędzy ostatnimi skarpami - na osiach symetrii pół-blendy tej samej wys. co okna wyżej opisane, lecz smuklejszych proporcjach (1:2), zamknięte łukiem odcinkowym, umieszczone w skośnych glifach (zwłaszcza dolny glif manierycznie ścięty).

Szczyt trójosiowy o wys. równej niemalże wysokości fasady. Dominują diagonale: kontynuację podziałów ściany stanowią cztery pilastry - dwa centralne znacznie wysunięte przed lico (o przekroju kwadratu). Stoją na ogzymbowanym (dwa uskoki, ćwierćwałek) cokole wygierowanym w miejscu zetknięcia z podziałami pionowymi i na własnych cokołach z gzymsem uskokowym (dwa centralne). Pilastry posiadają również własne bazy (centralne - plinta, tróchilus; skrajne - trochilus.) Szczyt zwieńczony jest ogzymbowanym naczółkiem o linii łuku wklęsłowypukłym wsparty na belkowaniu takim jak wyżej opisany lecz o zmniejszonych proporcjach 1:2. Szczyt zdobi centralna blenda dwuluczna o łuku nadwieszonym o szerokości zbliżonej do blendy elewacji głównej, lecz niższej. W strefie cokołowej pilastrów - prostokątna płycina (prostokąt leżący).

Półszczyty flankujące dwa centralne pilastry - zwieńczone są spływami wolutowymi. Półszczyty - ozdobione okulusami obramionymi opaską z tynku.

Do połowy półszczytów dochodzą wnęki - przedłużenie pół pomiędzy skarpami elewacji głównej: zwieńczone łukiem odcinkowym rozszerzającym się ku pilastrów skrajnym tworząc podłucze o rzucie trójkąta.

Wkładkę założył: Anna Lorek, 6.06.1994r.  
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....



1. Miejscowość PŁOCK	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Opis.
-------------------------	--	---

Skrajne półszczyty jeszcze mniejsze, zdobione jedynie wspólnym dla całego szczytu, gzymsem.

Elewacje boczne -bliźniacze. Gładkie, tynkowane ściany, bez cokołu (w przypuszczalnej strefie cokołowej lekkie rozglifienie ściany). Zwieńczone gzymsem koronującym - takim jak w fasadzie głównej. Ściany podzielone są sześcioma oknami (trzy do załamania osi kościoła, trzy dalej), rozmieszczonymi symetrycznie, zwieńczonymi łukiem odcinkowym, o proporcjach 1:2, w opaskach z tynku. Flankowane skarpami narożnymi, dwuuskokowymi od wsch., trójuskokowymi od zach.. W elewacji płn. wejście do wnętrza (pod drugim oknem od zach.), prostokątne zamknięte łukiem odcinkowym. Widoczne są również relikty po istniejących niegdyś kaplicach.

Sygnaturka umieszczona jest w kalenicy przy szczycie wsch., na planie oktagonu, dwukondygnacyjna zwieńczona hełmem ośmiopłaszczyznowym i krzyżem łacińskim. Dolna kondygnacja obita blachą naśladowującą cegły w układzie wozówkowym, górna kondygnacja -glorietta-niższa (oktagon arkadkowy na sześciu filarach). Hełm cebulasty

Elewację zach. flankują dwie skarpy trójuskokowe kryte daszkami z blachy; fasada zwieńczona jest gzymsem koronującym (j.w.). Członują ją dwa, symetrycznie umieszczone, prostokątne okna.

Wnętrze - nawę poprzedza kruchta przekryta stropem, jej ściany zdobi gzyms koronujący. Kamienne tablice epitafijne rozmieszczone są nieregularnie na wszystkich ścianach przedsionka. W ścianach bocznych znajdują się również prostokątne otwory wejściowe prowadzące: jedno na klatkę schodową wiodącą na chór muzyczny, drugie do kancelarii. Do nawy prowadzą dwa otwory drzwiowe, prostokątne: główne - umieszczone centralnie, jest dwa razy wyższe i szersze niż boczne. Balkon chóru muzycznego podtrzymują cztery pilastry: skrajne półpilastry - trzy razy szersze od pozostałych, wszystkie zdwojone (środkowe w 1/4 wys.), na wysokich cokołach i bazach (półwałek), górą zwieńczone gzymsem o drobnych uskokach. Pomiedzy pilastrami otwory wejściowe z kruchty. Wejście główne obramiają opaski tynkowe, uskokowe; nad wejściami bocznymi - nadwieszony odcinek gzymsu (pomiedzy uskokiem ćwierćwałek). Wieńczy on prostokątną wnękę umieszczoną w polu po bokach ściętym kotarowo. We wnęce napis: "Laudare eum in tympano et choro" oraz "Laudare eum in choralis et organo". Wyżej znajdują się dwa epitafia w kształcie aedicul.

Balkon o rzucie półelipsy członują symetrycznie cztery żłobkowane w narożach pilastry, których kapitele są zarazem gzymsem balkonu (uskokowy z ćwierćwałkiem). Gzyms jest gierowany w miejscu styku z pilastrami. W polach między

Wkładkę założył: Anna Lorek, 6.06.1994r.  
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.



1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)	Opis.
PŁOCK	Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja		

pilastrami-po trzy prostokątne,równe płyciny obramowane opaskami z tynku.Pionowe boki opasek-żłobkowane w narożach. Chór muzyczny oświetlają dwa okna fasady głównej zamknięte półkoliście w takichże półkolistych wnękach.Okna,w stosunku do osi symetrii wnęk,przesunięte są ku krawężnom środkowym wnęk.

Kościół jest salowy,przekryty stropem z półkolistą fasetą.Strop ozdobiony stiukowymi opaskami (ćwierćwałek na podkładce) wyznaczającymi prostokątne pole plafonu.Naroża prostokąta-ścięte kotarowo.Pole plafonu również zdobią stiukowe dekoracje ułożone symetrycznie na osi symetrii wzdłużnej.Są to centralnie rozmieszczony kwadrat o bokach wzbogaconych półokręgami),po bokach dwa prostokąty (ich boki również zdobią półokręgi) oraz skrajnie umieszczone okręgi. Ściany boczne członuje pięć nisz arkadowych na masywnych filarach przyściennych.W niszach otwory okienne w opasce tynkowej zdobionej półwałkiem.W górnych narożach prostokąta-opaska pogrubiona i gierowana.Archiwołty półkoliście sklepienie,osadzone na impostach (ćwierćwałek,uskok),ćwierćkłęska,ćwierćwałek).Gzyms koronujący-uskokowy. Część prezbiterialna wyróżnia zabudowanie do połowy wnęk arkadowych ściankami.Ściankę wieńczy belkowanie:impost (uskok,ćwierćwałek),gzyms (ćwierćkłęska,uskok,ćwierćwałek).Tworzy się węższe prezbiterium z dwoma emporami. Ścianę zachodnią prezbiterium dzielią dwa pilastry,wieńczy gzyms koronujący gierowany w miejscu styku z podziałami wertykalnymi.Część centralną zajmuje ołtarz główny,po bokach znajdują się prostokątne (o stosunku boków 1:2) wejścia flankowane pilastrami podtrzymującymi belkowanie i naczółek.

Pilastry z własnymi cokołami i bazami w porządku jońskim zwieńczone są ozdobnymi głowicami (półwałek na podkładce, wyżej trzy rozety rozmieszczone horyzontalnie,ornament liściasty-trójliście na simie,uskoki).Na fryzie belkowania inskrypcja.Ogzymsowany naczółek zdobi kimation joński "wole oczy".W polu tympanonu symboliczna dekoracja sztukateryjna-kielich eucharystyczny (po lewej) ,serce i skrzyżowane narzędzia męki Chrystusa-krzyż i kotwica (po prawej). W tej samej osi co otwory wejściowe,wyżej,dekoracja sztukateryjna:we wnęcie,uskrzydłona główka aniołka na okrągłej i prostokątnej podkładce,obramowana opaską,flankowana pilastrami.Gzyms wsparty na tych pilastrach,podtrzymuje prostokątne panneau z malarskim przedstawieniem figuralnym.Ponad panneau-odcinek nadwieszzonego gzymsu o szerokości ramy,połączony z nią za pomocą spływów.

Za ścianą zachodnią-dwa pomieszczenia na planie kwadratu,z których płn. pełni funkcję zakrystii.Sufit zakrystii obramowany

Wkładkę założył: Anna Lorek,6.061994r.  
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....



1. Miejscowość <b>PŁOCK</b>	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) <b>Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja.</b>	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)	Opis. Historia obiektu.
--------------------------------	---	--	-------------------------

gzymsem (ćwierćwałek, wałek) zdobią pseudopłyliny ze stiuku o brzegach profilowanych (różnej grubości półwałki). Tworzą one pola: okrąg umieszczony centralnie, po bokach pola rozmieszczonych symetrycznie czterech kwadratów. Ich naroża najbliższe polu centralnemu ścięte półkoliście o formie powtarzającej obrys okręgu. Pole centralne pokrywa dekoracja sztukatorska. W środku symbol Ducha Św.-gołębicą, wokół niej cztery uskrzydłone główki aniołków. Dekorację sztukatorską uzupełnia polichromia: w kwadratach cztery symbole cnót: wstrzemięźliwość, sprawiedliwość, męstwo, roztropność. Poza polami pseudokasetonów-ornament roślinny, okuciowy, abstrakcyjny. W kaboszonach opisy stron świata. W zakrystii podłoga z ozdobnie układanych desek. Drugą kondygnację zajmuje kapitułarz, do którego prowadzą schody z przedsionka-drewniane, kręcone, z balustradą tralkową, ze stopniami o zaokrąglonych noskach.

instalacje-elektryczna, wodno-kanalizacyjna.

----- c.d. historii obiektu -----

(ok. 1470 r.)

3) św. Marcina (sklepienia)

4) św. Krzyża (ok. 1460 r.)

5) przedsionek

W 1704-1709 r. wojny szwedzkie a w 1711 r. zaraza, przyczyniły się do ruiny kościoła. W 1723 r. ze względu na ruchy skarpy, konieczna stała się przebudowa. Z powodu braku środków finansowych biskup A. Załuski przeniósł kolegiatę św. Michała do kościoła św. Bartłomieja (1732 r.) Pieniądze uzyskane od jezuitów przeznaczył na remont kościoła który miał miejsce w l. 1740-1770. Zniesiono wówczas szczyt wsch., ściany kościoła i kaplice (1760), od zach. na długość 40 łokci (=23m); zburzono sklepienie, zmieniono orientację świątyni (wejście odtąd miało się znajdować od wsch., od zach. kościół zamknięto prostą ścianą).

W 1768 r. nastąpiła ponowna erekcja świątyni, potwierdzono ją w 1772 r.. W 1775 r. kościół ponownie remontował kanonik Jan Piotrowski (zakrystię umieszczono pod kapitułarzem, przedsionek pod chórem muzycznym). W 1819 r. kościół został ponownie parafialnym. Przez cały wiek XIX był odnawiany. W 1907 r. polichromowany przez malarza Krowickiego. Kościół wzniesiony w stylu barokowym.

Wkładkę założył: Anna Lorek, 6.06.1994 r.  
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....



1. Miejscowość

Płock

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół parafialny p.w.  
św. Bartłomieja

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia



Wkładkę założył: Anna Lorek. 6.06.1994 r.  
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.



1. Miejscowość

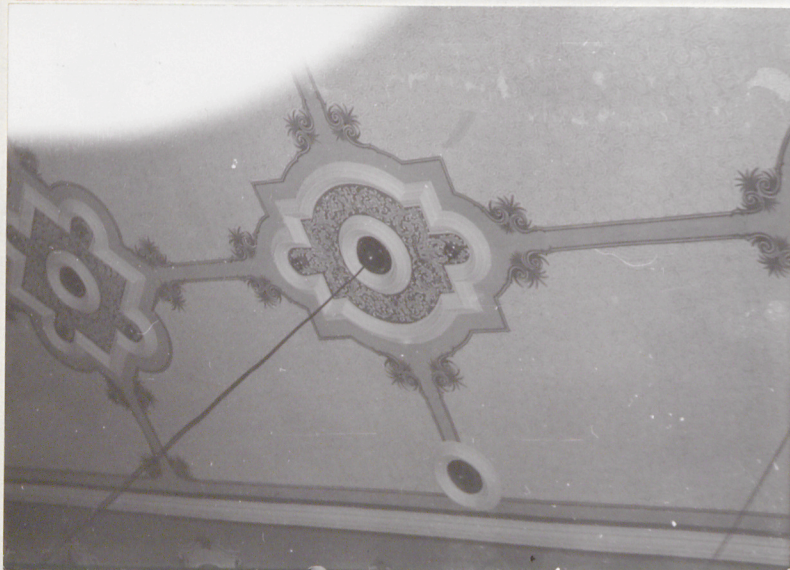
Płock

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół parafialny p.w.  
św. Bartłomieja

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia.



Wkładkę założył: Anna Lorek. 6.06.1994 r. ....  
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83